

Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU

DENİZLİ BASIN TARİHİ (1909-2009)

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI NO: 18

Pamukkale Üniversitesi Yayınları No: 18

DENİZLİ BASIN TARİHİ (1909–2009)

Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DENİZLİ 2010**

Pamukkale Üniversitesi Yayınları No: 18

Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU
Denizli Basım Tarihi (1909–2009)

Haziran (June) 2010

ISBN: 978-975-6992-30-2

Birinci Baskı
Ankara 2010

Basım Yeri
Sistem Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Adres
Strazburg Caddesi No: 7/A Sıhhiye / ANKARA
Tel: (0312) 229 18 81 - 231 32 57
Faks: 229 63 97
web: www.sistemofset.com.tr
e-mail: sistemofset06@gmail.com

**Bu çalışma Pamukkale Üniversitesi Araştırma Fonu tarafından 2006 FEF 004 proje
numarası ile desteklenmiştir**

**Çalışmanın ortaya çıkmasında ilgi ve yardımlarını esirgemeyen Denizli Gazeteciler Ce-
miyetine teşekkür ederim.**

TAKDİM

Bireylerin, toplumun geleceğinde belirleyici rol oynayabilmeleri, demokratik hak ve özgürlüklerinin bilincine varıp, bunları her alanda kullanabilmeleri, hukuksal ve toplumsal kuralların yanında, özgür ve yansız basın varlığını gerekli kılmaktadır. Sivil toplum örgütleri ve sendikalar gibi çağdaş kurumların yanında, halkın çıkarlarını savunan, onları bilgilendiren ve önemli konularda kamuoyu oluşturan, evrensel meslek ilkeleri ışığında görevini sürdüren bağımsız ve güçlü bir basın, demokrasi için yaşamsal öneme sahiptir.

Bu açıdan bakıldığında toplumların düşünce ve haber alma özgürlüğünün dolayısıyla demokratikleşme düzeyinin en belirgin simgesi; basın yayın kuruluşlarının işleyişidir.

Bu anlamda Sayın Ercan HAYTOĞLU'nun "Denizli Basın Tarihi (1909-2009)" adlı çalışması, her ne kadar Denizli'nin basın geçmişini anlatıyor gibi görünse de son 100 yılda Anadolu insanının demokratikleşme sürecine de ışık tutmaktadır.

Osmanlı döneminin sancılı modernleşme sürecinden başlayarak, genç Cumhuriyetin halkımız üzerindeki etkilerini ve Anadolu insanının demokrasiyi günbegün nasıl benimsediğini yansıtan basın hayatımızın bir kesiti olan Denizli gazete, dergi ve bültenlerini ele alarak oluşturulan bu kitabın Denizli Basınının geçmişini merak edenler için önemli bir kaynak olacağına inanıyorum.

Ulu Önder Atatürk'ün de dediği gibi "Önem ve yüceliği cihan medeniyetinde açıkça kendisini gösteren" basını anlatan bu değerli çalışmasının "Demokratikleşen Türkiye Tarihi" konusunda gelecek nesillere ışık tutacağı inancıyla Ercan HAYTOĞLU'na, üniversite yayınları içerisinde yer almasını sağlayan Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'ne ve değerli katkılarından ötürü Denizli Gazeteciler Cemiyeti Başkan ve üyelerine teşekkür ediyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Yavuz ERKMEN

Vali

Demokrasilerde bütün kurumların, bütün yasaların mükemmel olması yeterli değildir. Toplumda, bireylerin karar anında sağlıklı düşünebilmeleri için doğru bilgiye ulaşmaları gerekir. Karartılmış, yeniden yapılandırılmış, yönlendirilmiş bilgi bir süre sonra toplumları doğru karar veremez, olayları anlayamaz hale getirir. Böyle bir toplum, ekonomik durumu yerindeyse bireyselliğe gömülür, toplumsal çıkarların peşini bırakır ve kolayca yönlendirilebilir. Eğer ekonomik durumu iyi değilse bireyler güvensizleşir, korkar, aşiret ve tarikat gibi küçük grup kimliklerine sığınır ve grup çıkarı için toplumsal idealleri kolayca terk edebilir.

Doğru ve zamanında haber alma hakkı bir demokrasinin sağlıklı olabilmesi için çok önemli bir şarttır. Haber alma hakkının kullanılmasında ana unsur da basındır. Basın dünyasının çalışanları demokrasimiz için önemli bir görev yapmaktadırlar. Yalnız kamuoyunu bilgilendirme değil, aynı zamanda kamuoyunu yönlendirme özelliği ile önemli bir toplumsal sorumluluğu yerine getirmektedirler. Basın çalışanları bağımsızlıklarını, etik değerlerini korudukları, kişisel duygularından ve maddi beklentilerden arınabildikleri sürece demokrasimiz, kurumlarımız, toplumumuz emniyette olacaktır.

Basın ister ulusal, ister yerel olsun geçmişten geleceğe tarihinin bilimsel çalışmalarla ortaya konulması önemlidir. Bu çalışma ile Denizli basın tarihinin 100 yıllık geçmişi ele alınarak yayınlanan gazete, dergi ve bültenlerin tespit edilmiş, yayın süreçleri, yayın politikaları, imtiyaz sahipleri, yazı işleri müdürleri, yazarları ve çalışanları tek tek kayıtlara geçirilmiştir.

Denizli basın hayatına bugüne kadar katkıda bulunan tüm basın çalışanlarını saygıyla yad ediyor, bu değerli çalışmayı yapan Ercan HAYTOĞLU'nu kutluyorum.

Prof. Dr. F. Necdet ARDIÇ

Rektör

Pamukkale Üniversitesi

Denizli Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı görevine geldiğim gün, kafatasımın içerisindeki gizemli et parçasının sırrı çözilemeyen kıvrımları arasında üç hayalim, hem de birilerine göre imkânsız olarak görülebilecek üç hayalim şekillenmeye başlamıştı.

Bunlardan biri Denizlili gazetecilere ve Denizli halkına hizmet verebilecek bir basın merkezi projesiydi, bir diğeri gazetecileri konut sahibi yapmaktı ve bence en önemlisi olan sonuncusu da Denizli'nin basın tarihinin ortaya çıkarılmasıydı.

İlk ikisi, yönetimimde yer alan gazeteci arkadaşlarım, cemiyet üyelerim, Denizli Valiliği, Denizli Belediyesi ve Denizlili firma sahiplerinin destekleriyle hayata geçirildi. Denizli basın tarihi ise PAÜ Öğretim Üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU'nun üç yılı aşkın süren yoğun çalışmaları sonucu ortaya çıkarıldı.

Yıllar boyunca Türkiye'nin belli başlı kütüphaneleri tarandı, Denizli'deki medya kuruluşlarının arşivlerine girildi, hayatta bulunan birçok gazeteci meslektaşım ile konuşuldu. Binlerce belge, gazete kupürü ve bilgiye ulaşıldı.

Değerli hocamız Ercan HAYTOĞLU'nun Denizli medyası için çok önemli olan bu çalışmasına, başta PAÜ Rektörü Prof. Dr. Fazıl Necdet ARDIÇ ve Üniversite yönetimi canı gönülden sahip çıktı.

Elinizdeki bu eser, Denizli medyasının kayıp 100 yıllık tarihini geleceğe taşıyacak önemli bir sorumluluğu yerine getirmiş, bundan sonra gelecek olanlara değeri hiçbir şeyle ölçülemeyecek bir hazine bırakmıştır.

Bu duygular içerisinde çalışmanın ortaya çıkmasını sağlayan Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU'na ve bu projeye destek veren PAÜ Rektörü Prof. Dr. Fazıl Necdet ARDIÇ olmak üzere, emeği geçen herkese Denizli Gazeteciler Cemiyeti Başkanı ve yönetimim adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Bülent ÖZTÜRK

Denizli Gazeteciler Cemiyeti Başkanı

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	XXII
ÖNSÖZ	XXIII
TEŞEKKÜR	XXV
GİRİŞ	1
1. OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E TÜRKİYEDE BASININ GELİŞİMİ	3
2. TÜRKİYE'DE YEREL BASIN	19
3. YEREL BASININ GÜNÜMÜZDEKİ YERİ VE DENİZLİ'DE YEREL BASININ GELİŞİMİ	21
4. DENİZLİ YEREL BASINI VE BASIN HAYATINA BAKIŞI	29
I. BÖLÜM	40
DENİZLİ MERKEZ VE İLÇELERİNDE YAYINLANAN GAZETELER	40
OSMANLI DÖNEMİNDE DENİZLİ GAZETELERİ (1908–1918)	40
Hülâsa (1909)	40
Kahraman (1910)	42
Sanihat (Sanisat) (1914)	44
Vifad ()	44
Pehlivan ()	44
Şafak (1914)	44
Vicdan (1914)	45
Kasatura (1914)	45
Şafak (1918)	45
II. BÖLÜM	47
CUMHURİYET DÖNEMİNDE DENİZLİ GAZETELERİ	47
A) TEK PARTİLİ DÖNEMDE DENİZLİ GAZETELERİ (1923–1946)	47
Denizli (1923)	47
Şafak (1924)	54
Saz (1928)	55
Söz (1928)	55
Baba Dağ (1935)	55
Menderes (1935)	59
Sabah Postası (1935)	59
Sabah Postası (1936)	59
Ajans (1937)	60
Sokak Postası (1938)	60
Ege (1939)	60
Yeni Denizli (1942)	64
B) ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞTEN 27 MAYIS'A DENİZLİ GAZETELERİ (1946–1960)	68
(27 Mayıs Askeri Müdahalesine Kadar)	68
Akdeniz (1950)	68
Denizli (1952)	68
Hakikat (1952)	85
Halkçı Denizli (1952)	85
Olay (1952)	85
Yeni Ses (1952)	86
İnkılâp (1953)	86
Görüş (1955)	86
Demokrat Denizli (1956)	86

Akşam (1957).....	87
C) 27 MAYIS'TAN 12 EYLÜL'E DENİZLİ GAZETELERİ (1960-1980)	87
Hürrol (1960)	87
Amaç (1961).....	88
Son Haber (1961).....	88
Ticaret (1962)	88
Yeşil Denizli ()	89
Kampana (1963).....	89
Pamukkale (1963).....	89
Ayrık (1964).....	92
Çiftçi Kültür Postası (1965).....	92
Hürsöz (1966)	92
Hür Söke (1966).....	93
Doğuş (1966)	93
Biz de Varız (1967).....	93
Memurun Sesi (1967)	93
Heybeli (1969)	95
Ticaret ve Sanayi Gazetesi (1970).....	96
Şafak (1972)	97
Sonbahar ().....	100
Akşam (1973).....	100
İlk Haber (1973).....	102
Yeni Ses (1973).....	105
Hizmet Gazetesi (1976)	108
Meydan (1976).....	135
Ticaret ve Ekonomi (1977)	137
D) 12 EYLÜL'DEN 28 ŞUBAT'A DENİZLİ GAZETELERİ (1980-2009)	141
Denizli Telgraf (1981)	141
Alaca (1983).....	142
Haber (1984).....	143
Denizli'de Tarım (1985).....	144
Seda (1988)	147
Denizli Doğuş (1989).....	147
Denizli Gündem (1989)	150
Denizli'de Milli Eğitim (1989).....	153
Denizli'de Tarım (1989).....	156
Denizli Yağmur (1989).....	157
Denizli Olay (1990)	158
Denizli Türk Ocağı (1990)	158
Manşet (1990)	160
Sonhaber (1990).....	160
Ata'nın Sesi (1991)	161
Denizli Demokrat (1991)	161
Denizli Şehir (1991).....	163
Yeni Hakimiyet (1991).....	167
Denizli Dershanesi ()	167
Aktif (1993).....	167

Çiğdem Denizli İş Dünyası (1993).....	168
Tanıtım Gazetesi (1993)	169
Vatan (1993)	169
Venüs (1993).....	169
Yirmi (1993).....	169
Denizli'nin Sesi Yirmi (1994)	170
Denizli Yeni Haber (1994)	171
Denizli Yeni Gazete (1995)	177
Deha 20 (1996)	181
Denizli'de Anavatan (1996).....	186
Denizli'de Milliyetçi Hareket (1996)	186
Esnaf ve Kültür Gazetesi (1996)	186
Kızılcaölük (1996)	188
Sesimiz (1996)	188
Yunus Emre Anadolu Lisesi Gazetesi (1996)	188
E) 28 ŞUBAT'TAN 2009'A DENİZLİ GAZETELERİ (1997-2009).....	189
Babadağ (1997)	189
Demokrasi (1997).....	189
Denizli Vatan (1997)	189
Genç Vatan (1997)	190
168. Saat (1997).....	191
Yorum Dershanesi (1997)	193
Zirve (1998).....	193
Pamukkale Gazetesi (1999)	193
Çınar Gazetesi (2000).....	194
Denizli Gazeteciler Cemiyeti Bayram Gazetesi (2000).....	196
Denizli Haberci (2000)	196
Gelişim (2000)	196
Süper Spor (2000)	196
Altınhoroz (2001).....	197
Çağdaş Yorum Gazetesi (2001)	197
Denizli Gazeteciler Derneği Bayram Gazetesi (2001)	198
Denizli Gündem (2001)	198
Ege Manşet (2001)	199
Horoz Gazetesi (2001).....	200
Kültür - Kur (2001)	203
Maliye Haberleri (2001)	204
Özel Haber (2001)	205
Yeni Olay (2002)	206
Aktepe Görünüm (2002).....	208
Bakkalın Sesi (2002)	209
CHP Haber (2002)	209
Denizli Haber Ekspres (2002)	209
Kulvar Gazetesi (2002)	210
Spor Aktual Gazetesi (2002)	212
Bayram Özel (2003).....	211
Denizli Belediyespor (2003)	213

Denge Gazetesi (2003)	213
Denizli Halk Gazetesi (2003)	214
Denizli Kent Gazetesi (2003).....	214
Ege Kent (2003)	214
Gayrimenkul (2003)	215
Güncel Spor (2003)	215
Güncel (2003)	215
Kuşak Gazetesi (2003)	216
Meridyen Alışveriş Gazetesi (2003)	216
Metropol (2003).....	216
Son Nokta (2003)	217
Stadyum (2003)	219
Alper – Sun Gazetesi (2004).....	221
Bilişim – Tanıtım Alım - Satım (2004)	221
Denizlili (2004)	221
Denizli Plus (2004)	221
Denizli Yeni Gazete (2004)	222
Orta Saha (2004)	223
Pusulâ (2004)	224
Sportif (2004).....	224
Yurtta Esnaf Dünyası (2004)	224
Ak Hareket (2005).....	225
Denizli Yaren (2005).....	225
Ekonomi D (2005).....	227
Eko 20 (2005)	228
Yeni Bakış (2005)	229
Yeni Oluşum (2005)	229
Abur Cubur (2006).....	229
Bakış (2006)	230
Bizim Gazete (2006)	230
Çarşıpazar Gazetesi (2006)	230
Ege Haber (2006)	230
Medya Market (2006).....	231
Yerelin Sesi (2006).....	232
Anafartalardan Gençliğin Sesi (2007)	233
Fiyonk (2007).....	233
Beyaz Sayfa (2007)	233
Bütünşehir (2007).....	233
Denizli Emlak ve İnşaat gazetesi (2007).....	235
Ege Kent (2007)	235
Haftalık Ses (2007)	235
Horoz Pazar (2007)	237
Kent 20 (2007).....	237
Objektif (2007).....	237
PAÜ Haber (2007).....	239
Seri İlan Denizli (2007).....	243
Şampiyon (2007)	243

Yeşil Siyah Gazetesi (2007)	243
Zeybek Gazetesi (2007)	243
Denizli Hakimiyet (2008)	244
Denizli Magazin Gazetesi (2008).....	244
Denizli Siyaset (2008)	244
Denizli Spor (2008)	244
Öncü (2008).....	244
Öz-lem (2008).....	244
Ve Kadın (2008).....	245
Ada'nın Sesi (2009)	247
Bayram Gazetesi (2009).....	249
Denizli Söz (2009)	250
Denizli Tüketici (2009).....	250
Egede Haber ve Yorum (2009).....	252
Engelsiz (2009).....	252
Haber (2009).....	253
Haberci Gazetesi (2009)	254
Harmanyeri Gazetesi (.....)	256
F- İLÇELERDE YAYINLANAN GAZETELER.....	257
ACIPAYAM	257
Acipayam (1967)	257
Acipayam Postası (1967).....	257
Acipayam Lisesinin Sesi (1969)	263
Acipayam'ın Sesi (1996).....	263
Halkın Sesi Gazetesi (2003)	264
Acipayam Objektif Gazetesi (2004)	265
Sigorta Haberleri (2004).....	265
Zanaatkar (2007).....	265
BEKİLLİ	266
Genç Haberciler (2000)	266
Bekilli Ses (2003).....	268
BOZKURT	269
Hambat Ses (1994)	269
Bozkurt Haber (1995).....	269
BULDAN	269
Hür Buldan (1960)	269
Gürses (1960).....	270
Buldan (1967)	270
Yeni Buldan (1979).....	270
Buldan Haber (1985).....	270
Buldan'da Yaşam (1998)	272
Önce Buldan (1999)	274
ÇAL.....	274
Çal (1967).....	274
Çal Postası (1967).....	275
Çal Ekspres (1972)	275
Çal Gücü (1973).....	275

Çal Telgraf (1981)	279
ÇARDAK	281
Çardak (1967)	281
Çardak (1970)	280
ÇİVRİL	286
Yeşil Çivril (1960).....	286
Çivril (1967).....	286
Gerçek Çivril (1969).....	286
Çivril Adalet (1970).....	291
Çivril Halk (1978)	296
Çivril 30 Ağustos (1978)	296
Yeşil Çivril (1981).....	298
Çivril 30 Ağustos (1990)	298
Çivrilde Öğretmenin Sesi (1993)	299
Çivril 30 Ağustos (1996)	300
Çivril 30 Ağustos (1999)	301
Özel Haber (2000).....	301
GÜNEY	302
Güney (1967)	302
Güney'in Sesi (1977).....	303
HONAZ	304
Honaz Haber (1994).....	304
Honaz'ın Sesi (1994)	304
KALE.....	304
Kale Tarım Çiftçi Gazetesi (1991)	304
Ege Çocuk – Kayabaşı'nın Sesi (1992)	304
Kale'nin Sesi (1995).....	305
Sarı Zeybek (2001)	305
SARAYKÖY	305
Sarayköy Postası (1966)	305
Sarayköy (1967)	306
Sarayköy Sesi (1968).....	308
Sarayköy Sesi (1978).....	311
Beylerbeyi'nin Sesi (2002)	312
Yakamoz (2002)	312
SERİNHİSAR (Kızılhisar)	312
Heybetli (1962)	312
Serinhisar'ın Sesi (1989).....	312
Sedamız Gazetesi (1992)	314
Serinhisar Haber (2003).....	315
TAVAS.....	315
Tavas (1967)	315
Tavas Haber (1970)	316
Tavas Barış (1975).....	318
Tavas Vatandaş (1975).....	321
Yeni Tavas (1975).....	322
Pamukkale (1989).....	323

Tavas Albayrak (1989)	324
Yarengime (1998)	327
Tavas Haber (2008)	329
G- İNTERNET GAZETELERİ	329
Denizli Objektif	329
Denizli Son Nokta Gazetesi	329
Denizlili Net	329
Buldan'da Yaşam	330
Haber Denizli	330
Horoz Medya	331
Denizli Hakimiyet	331
Denizli Magazin Gazetesi	331
Denizli Siyaset Gazetesi	331
Denizli Yeni gazete	332
Fiyonk	332
Hizmet Gazetesi	332
Denizli Haber. Com	332
Bekilli Ses Gazetesi	332
Çalgücü Gazetesi	332
Kulvar Gazetesi	333
Tavas Haber Gazetesi	333
Tavas TV	333
III. BÖLÜM	335
DENİZLİ MERKEZ VE İLÇELERİNDE YAYINLANAN DERGİLER	335
A) TEK PARTİLİ DÖNEMDE DENİZLİ DERGİLERİ (1923-1946)	335
Altun Saz (1928)	335
Altun Söz (1928)	337
Denizli Vilayeti Hakkında Faydalı Bilgiler (1928)	338
Şafak (1928)	339
Yücel (1930)	339
Çocuk Bakımı (1933)	339
Amaç (1936)	339
İnanç (1937)	342
Ayrık (1942)	350
B) ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞTEN 27 MAYIS'A DENİZLİ DERGİLERİ (1946-1960)	351
C) 27 MAYIS'TAN 12 EYLÜL'E DENİZLİ DERGİLERİ (1960-1980)	351
Yeşil Denizli (1960)	351
Ayrık (1964)	351
Yankı (1967)	351
Denizli Halk Eğitim Merkezi (1968)	358
Çağrı (1978)	361
Pamukkale (1978)	363
D) 12 EYLÜL'DEN 28 ŞUBAT'A DENİZLİ DERGİLERİ (1980-1997)	363
Denizli'de Tarım (1985)	363
Tebessüm (1985)	363
Tarla (1986)	369
Denizli Barosu Dergisi (1989)	369

Denizli Gençlik (1990).....	373
Denizli Panel (1990)	374
Pamukkale Panel (1990).....	375
Yeni Denizli Panel (1990)	376
Önce İnsan (1991)	377
Gönül Pınarı (1992).....	378
Ağartı (Anlayış) (1993).....	381
Emlak ve Yatırım (1993)	381
Denizli’de Milli Eğitim (1993).....	382
Denizli’de Tarım (1993).....	382
Doğuşun Hakimiyeti Dergisi (1993)	383
Kim Kimdir Dergisi (1993)	384
Objektif (1993).....	384
Güldeste (1994).....	385
Köylünün Sesi (1994).....	387
PAÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (1994)	388
Seda (1994)	388
DEHA Denizli Haber Dergisi (1995)	388
Denizli’de Tarım (1995).....	391
Fussilet - 33 (1995).....	392
Gençce (1995)	392
Mühendislik Bilimleri Dergisi (1995)	392
Denizli Ticaret Odası Dergisi (1996)	394
Daldan Dala (1996)	398
Denizli Diş Hekimleri Odası (DEN-DOD) (1996).....	400
Hamle Dergisi (1996)	401
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (1996)	401
Tesisatçının Sesi (1996).....	404
DEHA Sektör (1997)	404
Denizli Esnaf (1997)	405
Koca Mektep (1997).....	405
Atatürk Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Dergisi (1998)	417
Denizli’de Gümüşler (1998)	417
DSM Sağlık (1998)	417
EKOL Denizli Sanayi Odası Dergisi (1998).....	418
La Societe (1998).....	422
Altınmakas (1999)	423
Dekorasyon (1999).....	424
Fatih Haber Dergisi (1999)	425
Genç Süvariler (1999).....	426
Kızılcaölük Dergisi (1999).....	427
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi (1999).....	430
Oluşum (1999)	431
Siyah - Beyaz (1999)	432
Denizli Kaleiçi (2000)	433
Düğün (2000).....	433
Gelişim (2000).....	433

Yön Dergisi (2000)	434
Altınbaşak Haber Dergisi (2001)	434
BASİAD Dergisi (2001).....	435
Cumhuriyet Çınarı (2001)	437
Karizma Dergisi (2001).....	437
Kartal Dost (2001).....	438
Kardelen (2002)	438
Kentli (2002).....	440
Mozaik (2002).....	441
Özel Günler Dergisi (2002).....	444
Style Aktüel Magazin (2002).....	445
Vildan (2002)	446
Başak (2003)	447
Beyaz Zambak (2003).....	449
Bilgi Birikim Kalite ve Yönetim Dergisi (2003)	449
Bukle (2003)	450
Çallı (2003).....	451
Damla (2003)	452
Denizli Life (2003)	452
Denizlim (2003)	454
Denizli Oto Yorum (2003).....	457
Ege Life (2003).....	457
M&B Kozmetik Dergisi 2003	459
Nazar (2003).....	459
Oto Yorum & Emlak (2003).....	461
Şekerpare (2003)	461
Yağmur (2003)	461
Yeşil Çivril'im (2003).....	461
Yunus Emre'nin Sesi (2003)	463
Altın Parmakların Dili (2004).....	463
Bizim Dergi (2004)	465
City Post (2004)	465
Deniz'den (2004).....	466
Denizlispor Life (2004).....	468
Geçmişten Günümüze Denizli Dergisi (2004)	471
Gün Işığı (2004)	480
Harmanyeri GEKİAD (2004)	481
Hasat (2004)	482
İmece (2004).....	484
Mantar-ı Muhabbet Dergisi (2004)	485
Mega - Fen (2004).....	485
Özkardeş (2004).....	485
Pamukkale Güneşi (2004).....	485
Servergazi (2004).....	487
Servisçi (2004).....	489
Şehir Işıkları Sanat (2004).....	490
Tescil R (2004).....	491

Ulusal Tanıtım Denizli İş Dünyası (2004)	491
Yaşlı Sorunları Araştırma (2004)	491
Yediveren (2004)	491
Aktüel (2005)	494
Bizim Sesimiz (2005)	494
Çınar (2005).....	497
Damla Damla Okyanus (2005)	498
Denizli Birlik (2005)	500
DDH Bizim Hastane Dergisi (2005)	500
Denizli İnşaat (2005)	501
Denizli Kolej (2005)	502
Denizli Oto Pazarı (2005)	502
Denizli Sanat (2005)	503
Fiyonk (2005).....	505
Halk Eğitim (2005).....	506
Kent ve Sanat (2005)	510
Laodikeia Stone (2005).....	512
Sektör (2005)	512
Son Medeniyet (2005)	512
Taos Çocuk (2005).....	513
Zanaatkar (2005).....	513
Aksiyon Gençlik Dergisi (2006).....	513
Aralık (2006).....	513
Denizli Hedef Magazin (2006)	515
Ege Yön Dergisi (2006).....	515
Eğitim Işığı (2006)	515
Güvenlik (2006)	515
Le Paris (2006)	517
Mozaik (2006).....	517
Muhafazakar Demokrat Hareket (2006).....	519
Mustafa Kaynak Anadolu Lisesi Dergisi (2006).....	519
Mutluluk Resmimdir (2006)	520
Önce Sağlık (2006)	522
Paüden (2006)	524
Princess (2006).....	526
Sarmaşık (2006).....	527
Sevginin Dili (2006).....	529
Sportif (2006).....	530
Turkuaz (2006)	532
4 x 4 Offroad Doğa ve Motor Sporları (2006).....	534
Akademik Dizayn Dergisi (2007).....	534
Alım - Satım Dergisi (2007).....	537
Altınmakas Dergisi (2007).....	537
Artı Etki (2007)	537
Asude (2007).....	539
Bilim Dünyası (2007)	539
Denizli Çocuk (2007)	539

Denizli Hayat (2007)	543
Denizli Sağlık Dergisi (2007).....	546
Ege Stone (2007)	546
Erişkin Moda Sağlık Aktüel (2007).....	547
GETİAD (2007)	547
Gökkuşağı (2007)	547
Gönül Pınarı (2007).....	547
Güneş (2007)	548
Martı (2007)	548
Nikaya (2007)	549
Pamukkale Üniversitesi Dergisi (2007)	552
PAÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (2007)	552
Politik Hedef Dergisi (2007)	555
Pusula (2007)	556
Tarih Dergisi (2007)	556
TEVAL (2007).....	556
Ulusal Tanıtım Denizli (2007)	556
2007/2008 Münazara Kulübü Tanıtım ve Bilgilendirme Rehberi (2007).....	556
Akademi Göz (2008)	558
Akkent (2008)	558
Anadolu Güneşi Denizli (2008).....	558
CHP Genç Nutuk (2008).....	559
Denizli Birlik (2008)	559
Denizli Life (2008)	559
Denizli Life (2008)	559
Disaster (2008).....	561
Eartquake and Strucrure (2008)	561
Ege Life Business (2008).....	561
Muhtarın El Kitabı (2008)	561
Neş'e (2008).....	562
Öğrencinin Sesi (2008)	562
Özürlülüğün Sesi 20 (2008).....	562
Pamukkale Ateşi (2008)	562
Pamukkale Tıp Dergisi (2008).....	562
Politik Açık (2008)	563
Road Safety (2008).....	563
Teras Park Life (2008)	563
Denizli Kadın Dergisi (2009)	564
Objektif Kadın (2009).....	565
PAÜ. Spor Bilimleri Dergisi (2009).....	565
Pusula (2009)	565
Umut Işığı (2009)	567
5 B Sınıfı Gökkuşağı Yıl Sonu Dergisi (2009).....	567
İLÇELERDE YAYINLANAN DERGİLER	568
ACIPAYAM	568
Acıpayam Aylık Meslek ve Kültür Dergisi (1953).....	568
İkide Bir Kiraz (2000).....	572

Aydınlık Düşler (2002)	572
Nisan Dergisi (2002).....	573
Makara Tukara (Kardelen) (2002).....	573
BABADAĞ	573
Babadağ'ın Sesi (1997).....	573
Meşale Dergisi (2002).....	573
BAKLAN.....	574
Boğaziçi Dergisi (2002).....	574
BOZKURT	574
Genç ve Genç (2000).....	574
BULDAN	574
Şuur Dergisi (1994)	574
Buldanım (2007).....	574
ÇAL.....	577
Selcen Kültür ve Sanat Dergisi (2002).....	577
ÇAMELİ	577
Kalinkoz İlköğretim Okulu Tarih Dergisi (2001)	577
Yediveren Kültür ve Edebiyat Dergisi (2001)	577
ÇARDAK.....	579
Hambat Çiçeği (2003)	579
ÇİVRİL.....	579
İpek Yolu Dergisi (2003).....	579
HONAZ	580
Hisar (2004).....	581
KALE.....	581
Pırıltı (2004).....	581
SARAYKÖY	583
Genç Kalemler (2000).....	583
SERİNHİSAR (Kızılhisar)	583
Yatağan Dergisi (1990)	583
IV. BÖLÜM.....	587
DENİZLİ MERKEZİNDE YAYINLANAN BÜLTENLER.....	587
A) 27 MAYIS'TAN 28 ŞUBAT'A BÜLTENLER (1960-1997).....	587
Denizli Belediyesi (1977)	587
İnşaat Mühendisleri Odası Denizli Şubesi Bülteni (1988)	587
Denizli Çevre Korumacılar Derneği Haber Bülteni (1991)	589
Pamukkale Belediye Bülteni (1991)	591
Özel Elit Lisesi Bülteni (1992).....	591
Ana Sigorta Bülteni (1993).....	591
Birlik (1993).....	591
Bülten (Genç İşadamı) (1993)	592
Denizli Bülten (1993).....	596
Denizli Çevre Bülteni (1993).....	596
Net Bülten (1993).....	596
Mimarlık Bülteni (1994)	596
Piramid Bülten (1994).....	598
Bülten (1995)	598

DEHA-Denizli Haber Ajansı Bülteni (1995)	600
Desimder (1995)	600
İnko Oto ve Emlak Bilgi Bankası Bülteni (1995)	600
Denizli Cam Bülteni (1996)	601
Funika Bülteni (1996)	601
Kent Bülteni (1996)	605
Pamukkale Bülteni (1996)	605
B) 28 ŞUBAT'TAN 2009'A BÜLTENLER (1997-2009)	607
Özgürlük ve Dayanışma (1997)	607
Özel Servergazi Erkek Lisesi Bülteni (1997)	607
Detay (1998)	607
DOÇEV Bülteni (1998)	607
EMO Denizli Şube Bülteni (1998)	610
Emsan Mutfağı (1998)	610
Hisar Emlak (1998)	610
Özel Servegazi İlköğretim Okulu Bülteni (1998)	610
Sevgi, Bilgi, Başarıda Yumak (1998)	611
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (1999)	611
Denizli Kızılayı (1999)	611
Esintiler (1999)	613
Pamukkale Üniversitesi Bülteni (1999)	613
Bülten (2000)	616
Denizli Kültür Sanat Bülteni (2000)	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.618
Özel Servergazi Lisesi ve Özel Servergazi Fen Lisesi (2000)	618
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 1999-2000 Öğrenci Bülteni (2000)	618
Altınhoroz (2001)	620
Bizim Dünyamız (2001)	620
Bülten (2001)	622
Denizli Dershanesi Bülteni (2001)	623
Sevgi, Bilgi, Başarıda Yumak (2001)	623
Denizli İletişim (2002)	623
Dentaş İlköğretim Okulu Bülteni (2002)	623
Pamukkale KBB – Baş Boyun Cerrahisi Derneği İletişim Bülteni (2002)	625
Yaprak Kültür Sanat (2002)	625
Denizli Seyahat Bülteni (2003)	625
Kongre Bülteni (2003)	626
Özel Denizli Tekden Hastanesi Haber Bülteni (2003)	626
Bülten (2004)	628
Denizli Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü (2004)	628
DETGİS (2004)	632
Mine Kağıt Kutu Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş. Bülteni (2004)	632
Sunak (2004)	632
Şahlanış (2005)	634
Uğurlu Oto Cam (2006)	634
Denizli Haber (2007)	634
Düşünce (2007)	636
Özel Ege Hastanesi Bülteni (2007)	638

Teraspark Alışveriş ve Yaşam Merkezi (2007).....	638
TÜTEV Bülten (2007).....	638
Denizli Canter Bülten (2008).....	638
Denizli Valiliği Haber (2008).....	639
Genç İmaj Bülteni (2008).....	641
Gökkuşağı (2008).....	641
Naz Bülten (2008).....	641
The Servergazi Colleges English Club Bulletin (2008).....	641
Bizim Aile (2009).....	643
Bülten (2009).....	643
Choyang Bülteni (2009).....	644
İLÇELERDE YAYINLANAN BÜLTENLER.....	644
AKKÖY.....	644
Akköy Eğitim ve Kültür Meşalesi (2002).....	644
BABADAĞ.....	646
Babadağ Ç.P.L. (2000).....	646
Babadağ Bülteni (2001).....	650
Okul Bülteni (2005).....	650
BULDAN.....	650
Buldan Çevre (1993).....	650
Buldan SHP Bülteni (1993).....	653
KALE.....	653
Kaledavaz Bülteni (1999).....	653
Kale Belediyesi Hizmet Bülteni (2000).....	653
SERİNHİSAR.....	653
Yatağan Ekonomi Bülteni (1994).....	653
SARAYKÖY.....	653
24 Mayıs (2004).....	653
TAVAS.....	655
Tavas Bülteni(1988).....	655
Şelale (1989).....	655
V. BÖLÜM.....	657
DENİZLİ'DE MATBAALAR, AJANSLAR, CEMİYETLER VE SORUNLAR.....	657
A- DENİZLİ MATBAALARI.....	657
B- GENEL BASINDA DENİZLİ TEMSİLCİLERİ VE AJANSLAR.....	662
1- GENEL BASINDA DENİZLİ TEMSİLCİLERİ.....	662
2- DENİZLİ'DE HABER AJANSLARI.....	664
Denizli Haber Ajansı (1978).....	664
Ak Ajans (1978).....	664
Denizli Haber Ajansı (1993).....	664
Traverten Haber Ajansı (1994).....	664
Hürriyet Haber Ajansı.....	664
Yeni Çağ Haber Ajansı.....	664
Anadolu Ajansı.....	665
Cihan Haber Ajansı.....	665
Doğan Haber Ajansı.....	665
İhlas Haber Ajansı.....	665

C- DENİZLİ BASIN CEMİYETLERİ	665
Denizli Gazeteciler Cemiyeti (1970).....	665
Anadolu Basın Birliği Denizli Şubesi (1976).....	676
Denizli Basın Birliği (1984).....	677
Ege Basın Derneği (1989)	678
Pamukkale Gazeteciler Cemiyeti (1999)	681
Çağdaş Gazeteciler Derneği Denizli Şubesi (2003)	681
Basın Yayın Yüksek Okulu Mezunları Derneği.....	681
D- GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DENİZLİ BASINININ SORUNLARI	682
SONUÇ	688
KAYNAKÇA.....	691
EKLER.....	707
EK-1 Yayın Yerlerine Göre Gazeteler Dergiler ve Bültenler	707
EK-2 Yayın Yıllarına Göre Gazeteler Dergiler ve Bültenler	708
EK-3 Harf Sırasına Göre Gazeteler Dergiler ve Bültenler.....	727

KISALTMALAR

A.P	:Adalet Partisi
ADD	:Atatürkçü Düşünce Derneği
ANAP	:Anavatan Partisi
Av.	:Avukat
Bkz	:Bakınız
C.H.P.	:Cumhuriyet Halk Partisi
CSA Vakfı	:Cafer Sadık Abaloğlu Vakfı
D.P.	:Demokrat Parti
D.S.P	:Demokratik Sol Parti
DAYGED	:Doğal Afetler ve Yol Güvenliği Eğitimi Derneği
DBB	:Denizli Basın Birliği
DEĞİAD	:Denizli Genç İşadamları Derneği
DEN DOD	:Denizli Diş Hekimleri Odası
Doç.Dr.	:Doçent Doktor
DTO	:Denizli Ticaret Odası
DYP	:Doğruyol Partisi
EBB	:Ege Basın Birliği
EBD	:Ege Basın Derneği
HP	:Halkçı Parti
M.H.P.	:Milliyetçi Hareket Partisi
MEM	:Milli Eğitim Müdürlüğü
Okt.	:Okutman
OSB	:Organize Sanayi Bölgesi
OSBM	:Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
OSBÜK	:Organize Sanayi Bölgesi Üst Kuruluşu
Öğr. Gör.	:Öğretim Görevlisi
PAÜ.	:Pamukkale Üniversitesi
PEV	:Pamukkale Eğitim Vakfı
Prof.Dr.	:Profesör Doktor
SODEP	:Sosyal Demokrat Parti
T.B.M.M.	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	:Türk Ceza Kanunu
Uz.	:Uzman
vd.	:ve diğer
Yrd. Doç. Dr.	:Yardımcı Doçent Doktor

ÖNSÖZ

“Denizli Basın Tarihi (1909–2009)” adlı bu çalışma, bir Denizli medya tarihi olmayıp sadece basılı olan gazete, dergi ve bültenleri esas alan bir içerikte hazırlanmıştır. Bu açıdan var olan internet gazetelerine ait sınırlı bir bilgiye yer verilse de Denizli radyoları ve Denizli televizyonları ile ilgili bilgilere bu çalışma kapsamında yer verilmemiştir.

Bu çalışmanın başlangıcında basının doğuşundan Avrupa’daki gelişimine çok kısa değinildikten sonra Osmanlı Devleti’nde basının genel olarak değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır. Bu değerlendirmede; Osmanlı Devleti’nde matbaa ile ilgili gelişmeler, Kahire ve İstanbul’da yayınlanan ilk gazeteler, 1860’lardan itibaren yayınlanan gazeteler ve vilayet gazeteleri, basın üzerindeki baskılar ve sansür ana hatları ile ele alınmıştır. Osmanlı Devleti’nde basın gelişmelerine Mondros Mütarekesi ile gelişen süreçte bakıldıktan sonra Milli Mücadele basını ile ilgili bilgilere yer verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca; Mustafa Kemal Paşa’nın Anadolu’daki varlığının basın ile ilgili bağlantılarına temas edilerek, Milli Mücadele sonrası Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu, devrimler süreci, II. Dünya Savaşı, 1945 sonrası süreç, 1950’de Demokrat Parti’nin iktidar dönemi, 27 Mayıs 1960 süreci, 1970, 1980, 1990 ve 2000’lerde basın hayatındaki gelişmelere temas edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada terminoloji açısından ciddi bir sıkıntı yaşandığını belirtmek isterim. Önceleri “umumi neşriyat müdürü”, “neşriyat müdürü”, “neşriyat”, “mesul müdürlük” gibi ifadeler kullanılmış iken, sonraları “genel yayın yönetmeni”, “yayın yönetmeni”, “yayın”, “sorumlu yazı işleri müdürü”, “yazı işleri müdürü” gibi ifadeler kullanıldığı görülmüştür. Mümkün olduğu kadar anlaşılabilir olması için günümüz ifadeleri tercih edilmiş ise de, bir kısım yerlerde eski ifadelerle sadık kalınmıştır. Bütün arzumuzla rağmen bu hususta tek bir yol izlenmesi mümkün olmamıştır. Bu nedenle zaman içerisinde birbirinin yerine kullanılan bu ifadelerin kullanıldıkları dönem dikkate alınarak hareket etmenin daha doğru olacağına inanılmıştır.

Denizli basın tarihi ile ilgili bugüne kadar bir kitap veya bir broşür yayınlanmamıştır. İnanç Dergisi’nde Ata Lütfi Özdil’in 1943’de kaleme aldığı “Yirmi Yılda Denizli’nin Yayın ve Basın İşleri:” başlıklı iki sayfalık çalışma bu alanda yapılan ilk çalışma olmuştur. Bu konuda ikinci çalışma Araştırmacı - Yazar Şükrü Tekin Kaptan tarafından Hizmet gazetesinde yazı dizisi olarak yayınlanmıştır. Bunlardan başka Ahmet Fuat Özkan’ın 1999’da yayınlanan “Bölgemiz ve İlimiz Denizli” ve 2004’te yayınlanan Cevdet Şemsioğlu’nun, “20 YY. Başlarında Denizli” adlı kitaplarda iki sayfalık yazıya yer verilmiştir. Geçmişten Günümüze Denizli, Yerel Tarih ve Kültür Dergisi’nde 2006’da Tahir Kodal, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Denizli’de Basın ve Yayın Hayatı” adlı yazısını yazmıştır. Yine Kodal, “Atatürk Döneminde Denizli (1923–1938)” adlı 2007’de yayınlanan kitabında Denizli basını ile ilgili bilgiler vermiştir. Öğrencim Nalan Keskiner, 2002’de “Denizli Basın Tarihi”ni lisans bitirme tezi olarak çalışmıştır. Bu çalışmalarda verilen bilgiler Denizli basın tarihinin bütünü hakkında bilgi vermemekle birlikte konuya ilgi duyanlara ışık tutma açısından rehber olmuşlardır.

Çalışmanın ana bölümünü oluşturan “Denizli Basını” üç yayın özelliğine göre ele alınmıştır: Gazeteler, dergiler ve bültenler. Aynı zamanda bu üç yayın özelliğinin, Denizli merkezi ve ilçeleri olmak üzere üç ayrı bölümde ayrı ayrı ele alınmasının uygun olacağı düşünülmüştür. İl merkezine öncelik verilerek ilçeler harf sırasına göre değerlendirilmiştir. Tespit edilen gazete ve dergilerin ulaşılabilen ilk sayfaları ve kapaklarının fotoğrafları ile mümkün olan farklı dönemlere ait sayfa ve kapaklarının da yer verilmesine özen gösterilmiştir.

Denizli basını ile ilgili genel bir değerlendirmeden sonra Denizli merkezde ve ilçelerde yayınlanan, gazete, dergi ve bültenler yapılan tasnife uygun olarak tek tek ele alınmıştır. Bu yayınların isimleri, imtiyaz sahipleri, yazı işleri müdürleri, ebatları, köşe yazarları, sayfaları, yayınlanma amaçları varsa farklı özellikleri belirtilmeye çalışılmıştır.

Denizli’de birçok gazete, dergi ve bülten yayınlanmış, kiminin ömrü çok kısa, kiminin ömrü çok uzun olmuştur. Denizli gazetesi bu anlamda en uzun ömürlü gazete olarak yayınlanmasını sürdürmüştür. Belli yıllarda Denizli’de basın hayatının hareketlendiği görülmüştür. 1950–1960 ve 1990 yılları Denizli’de basın hayatının en canlı yaşandığı dönemler olmuştur.

Bu çalışmanın en önemli hizmetlerinden biri basın hayatına emeği geçmiş olan ve birçok gazetecinin yetişmesine önemli katkı yapan basının önemli isimlerini kalıcı kılmak ve çalışmaları hakkında tarihe kayıtlar düşülmesini sağlamak olmuştur.

Gazete ve dergilerin kütüphanelerde ve özel koleksiyoncularda pek çoğu gibi unutulup kaybolup gitmesinin kısmen önüne geçilmesi ve Denizli basınına hizmet etmiş olanların hatıraları ile emeklerine vefa gösterilmesi sağlanmıştır.

Toplumumuzda sıkça kullanılan güzel bir söz vardır, “Söz ağızdan çıkıncaya kadar senin esirindir. Söz ağızdan çıktıktan sonra sen sözünün esirisindir”. Balıkesir Basın Tarihi (1886–1991) kitabının yazarı Abdullah Yurdakök bu sözü basına uyarlayarak “Gazete yayınlanıncaya kadar gazetecindir. Gazete yayınlandıktan sonra toplumdur” demiştir. Yayınlanan her gazete topluma mal olduğuna göre toplum sahip olduğu değerlerin farkında olmalıdır. Toplum sahip olduğu değerlerin farkına geçmişinden geleceğine kurabildiği köprüler ile varabilir.

Bu çalışma Denizli basın tarihi konusunda yapılan ilk ya da son çalışma olmayıp, Denizli basın tarihi yeni araştırma ve çalışmalar ile zenginleşmeye devam edecektir.

“Denizli Basın Tarihi (1909–2009)” adlı projemi desteklemeye değer bulan Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü’ne, proje çalışmalarım sırasında kolaylık sağlayan üniversitemiz Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimine özellikle teşekkürü borç bilirim.

Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTOĞLU

Denizli 2009